

Europski kodeks znanstvenoistraživačke čestitosti

Prijevod na hrvatski jezik

Preveli i uredili:

Ivan Buljan

Ksenija Baždarić

Darko Hren

Vedran Katavić

Zvonimir Koporc

Ana Marušić (urednica)

Stjepan Ljudevit Marušić

Livia Puljak

(lektura: Anđa Raič, prof.)

Napomena uz hrvatski prijevod Kodeksa:

Prijevod Europskog kodeksa znanstvenoistraživačke čestitosti nastao je zajedničkim radom skupine stručnjaka za znanstvenoistraživačku etiku i čestitost. Svi stručnjaci imaju istraživačko i/ili profesionalno iskustvo u području odgovorne znanosti, a okupljeni su u neformalnu mrežu za znanstvenoistraživačku etiku i čestitost (eng. Croatian Research Ethics and Integrity Network, CREIN). Cilj mreže je poticanje kulture odgovornog istraživanja i etičkih standarda u znanstvenoistraživačkom radu.

Izvornik:

The European Code of Conduct for Research Integrity

Obnovljeno izdanje

Objavljeno u Berlinu: ALLEA – All European Academies

c/o Nerlin-Brandenburg Academy of Sciences and Humanities

Jaegerstr. 22/23

10117 Berlin Germany

secreteriat@allea.org

www.allea.org

Prijelom: Susana Irles

Naslovnica: iStock

©ALLEA – All European Academies, Berlin 2017.

Sva prava pridržana. Redistribucija, uključujući i sažete oblike, dopuštena je za edukacijske, znanstvenoistraživačke i privatne svrhe uz obvezu citiranja izvora (ako nije drukčije jasno ukazano). Privola za komercijalnu uporabu mora se tražiti os ALLEAe.

Sadržaj

Preambula	4
1. Načela	5
2. Dobra istraživačka praksa.....	6
3. Povrede znanstvenoistraživačke čestitosti.....	9
Dodatak 1: Dodatni izvori	11
Dodatak 2: Postupak revizije Kodeksa i popis dionika.....	13
Dodatak 3: Stalna radna skupina ALLEA-e za znanost i etiku	15

Preambula

Istraživanje je potraga za znanjem utemeljena na sustavnom proučavanju, razmišljanju, promatranju i provođenju pokusa. Iako različite znanstvene discipline mogu primjenjivati različite pristupe, zajednički im je cilj podizanje svijesti o nama samima te o svijetu koji nas okružuje.

Stoga se ***Europski kodeks znanstvenoistraživačke čestitosti*** primjenjuje na istraživanja na svim znanstvenim poljima. Istraživanje podrazumijeva sustavni proces koji se provodi u akademskom, industrijskom ili nekom drugom okruženju. Samo istraživanje uključuje suradnju, izravnu ili neizravnu, koja često nadilazi društvene, političke i kulturne granice. Sloboda u određivanju istraživačkih pitanja i razvoju teorija, prikupljanju empirijskog materijala i primjeni odgovarajućih metoda, okosnica je istraživačkog procesa. Istraživanje se stoga oslanja na zajednički rad istraživačke zajednice te se, u idealnim uvjetima, razvija neovisno o pritisku naručitelja ili sponzora istraživanja te neovisno o ideološkim, gospodarskim ili političkim interesima.

Temeljna odgovornost istraživačke zajednice jest uobličavanje načela istraživanja, određivanje kriterija za ispravno istraživačko ponašanje, povećavanje kvalitete i stabilnosti provođenja istraživanja te osiguravanje pravodobne i primjerene reakcije na moguće ugroze ili izravno kršenje znanstvenoistraživačke čestitosti. Osnovna svrha ovog Kodeksa ponašanja jest pomoći u razumijevanju te odgovornosti istraživačke zajednice, te služiti istraživačkoj zajednici kao okvir za samoregulaciju. Kodeks opisuje načela profesionalne, pravne i etičke odgovornosti te potvrđuje važnost institucionalnog okružja u kojemu se istraživanje provodi. Zbog toga je Kodeks primjenjiv na istraživanja koja se financiraju i iz javnih i privatnih izvora, istodobno uvažavajući moguća legitimna ograničenja u njegovoj provedbi.

Tumačenje vrijednosti i načela kojima se regulira istraživanje može utjecati na društveni, politički ili tehnološki razvoj te promjenu u istraživačkom okruženju. Učinkovit Kodeks ponašanja za istraživačku zajednicu mora biti živi dokument koji se redovito obnavlja te uvažava mogućnost lokalnih ili nacionalnih različitosti u svojoj provedbi. Istraživači, akademije, profesionalna društva, agencije za financiranje, javne i privatne znanstvene ustanove, izdavači i druga relevantna tijela imaju posebnu odgovornost u praćenju i promicanju praksi i načela koja ih podupiru.

1. Načela

Načela dobre istraživačke prakse utemeljena su u osnovnim načelima znanstvenoistraživačke čestitosti. Ona služe istraživačima kao nit vodilja u radu te prilikom suočavanja s praktičnim, etičkim te intelektualnim izazovima koji su nedjeljivi od istraživanja.

Ta su načela:

- **Pouzdanost** – osigurava kvalitetu istraživanja, a očituje se u ustroju istraživanja, primijenjenoj metodologiji, raščlambi rezultata te uporabi resursa.
- **Poštenje** – u razvoju, provođenju, recenziji, izvještavanju te diseminaciji istraživanja na transparentan, uravnotežen, cjelokupan i nepristran način.
- **Poštovanje** – prema suradnicima, sudionicima u istraživanju, društvu, ekosustavu, kulturnom naslijeđu te okolišu.
- **Odgovornost** – za istraživanje od ideje do objavljivanja, za upravljanje i organizaciju istraživanja, izobrazbu, nadzor i mentorstvo, kao i za širi odjek u javnosti.

2. Dobra istraživačka praksa

Dobru istraživačku praksu opisujemo u sljedećim kontekstima:

- istraživačka okolina
- izobrazba, nadzor i mentorstvo
- istraživački postupci
- zaštitne mjere
- postupci s podacima i njihova obrada
- suradnja
- objavljivanje i diseminacija
- recenzija, procjena i uredništvo.

2.1 Istraživačka okolina

- Istraživačke ustanove i organizacije promiču svijest o znanstvenoistraživačkoj čestitosti te osiguravaju kulturu znanstvenoistraživačke čestitosti.
- Istraživačke ustanove i organizacije ističu jasna pravila i postupke dobre znanstvene prakse te transparentno i ispravno postupanje u slučajevima prekršaja znanstvenoistraživačke čestitosti.
- Istraživačke ustanove i organizacije pružaju potporu osiguravanjem odgovarajuće infrastrukture za zaštitu i upravljanje podacima, kao i zaštitu materijala istraživanja u svim njihovim pojavnostima (uključujući kvalitativne i kvantitativne podatke, protokole, postupke, druge istraživačke tvorevine i pridružene metapodatke) koje su nužne za ponovljivost, sljedivost i odgovornost.
- Istraživačke ustanove i organizacije nagrađuju praksu otvorenoga i transparentnoga zapošljavanja i napredovanja istraživača.

2.2 Izobrazba, nadzor i mentorstvo

- Istraživačke ustanove i organizacije osiguravaju da njihovi istraživači prođu temeljito obrazovanje o ustrojavanju istraživanja, metodologiji i raščlambi podataka.
- Istraživačke ustanove i organizacije razvijaju odgovarajuće i prikladno obrazovanje o etici i znanstvenoistraživačkoj čestitosti te osiguravaju da su svi uključeni upoznati s relevantnim pravilima i odredbama.
- Istraživači se tijekom cijele karijere, od nižih do najviših zvanja, obrazuju o etici i znanstvenoistraživačkoj čestitosti.
- Istraživači viših zvanja, vođe istraživačkih skupina i mentori nadziru članove svojega tima i pružaju posebno vodstvo i izobrazbu radi odgovarajućega razvoja, ustroja i izgradnje svojih istraživačkih aktivnosti te kako bi poticali kulturu znanstvenoistraživačke čestitosti.

2.3 Istraživački postupci

- Istraživači razmatraju najnovija dostignuća u razvoju istraživačkih ideja.

- Istraživači ustrojavaju, provode, raščlanjuju i dokumentiraju istraživanje na pažljiv i promišljen način.
- Istraživači pravilno i savjesno koriste novčana sredstva za istraživanje.
- Istraživači objavljuju rezultate i tumačenja istraživanja otvoreno, iskreno, transparentno i precizno; poštujući povjerljivost podataka ili rezultata istraživanja kad je to zakonski propisano.
- Istraživači izvješćuju o svojim rezultatima u skladu sa standardima svojih znanstvenih područja i, ako je to moguće, na način da su rezultati provjerljivi i ponovljivi.

2.4 Zaštitne mjere

- Istraživači se pridržavaju kodeksa i propisa u njihovu području.
- Istraživači se prema istraživačkim subjektima, bili oni ljudske, životinjske, kulturne, biološke, ekološke ili fizičke prirode, odnose s poštovanjem i brigom, te u skladu sa zakonskim i etičkim odredbama.
- Istraživači poštuju zdravlje, sigurnost i dobrobit zajednice, suradnika i ostalih povezanih s njihovim istraživanjima.
- U istraživačkim se protokolima vodi briga i postoji osjetljivost na značajne razlike u dobi, spolu, kulturi, religiji, etničkom podrijetlu i društvenoj klasi.
- Istraživači prepoznaju i upravljaju mogućim štetama i rizicima povezanim s istraživanjem koje provode.

2.5. Postupci s podacima i njihova obrada

- Istraživači, istraživačke ustanove i organizacije osiguravaju odgovarajuće upravljanje i uređivanje svih podataka i istraživačkih materijala, uključujući neobjavljene podatke, te sigurnu pohranu u razumnom roku.
- Istraživači, istraživačke ustanove i organizacije omogućuju da je pristup istraživačkim podacima koliko je moguće otvoren te zatvoren kada je to nužno, a u skladu s načelima FAIR-a za upravljanje podacima (engl. FAIR – *Findable, Accesible, Interoperable and Re-usable*; podaci moraju biti pretraživi, dostupni, interoperabilni i ponovno upotrebljivi).
- Istraživači, istraživačke ustanove i organizacije transparentni su u tome kako se pristupa ili koristi njihovim podacima i istraživačkim materijalima.
- Istraživači, istraživačke ustanove i organizacije priznaju podatke kao legitimne i citabilne ishode istraživanja.
- Istraživači, istraživačke ustanove i organizacije osiguravaju da bilo koji ugovori ili sporazumi koji se odnose na rezultate istraživanja uključuju nepristranu i pravednu raspodjelu upravljanja podacima, vlasništvo i /ili zaštitu prava intelektualnog vlasništva.

2.6 Suradnja

- Svi partneri u suradničkom istraživanju preuzimaju odgovornost za čestitost istraživanja.
- Svi partneri u suradničkom istraživanju od početka se slažu oko ciljeva istraživanja i postupaka za priopćavanje rezultata istraživanja što je moguće transparentnije i otvorenije.
- Svi se partneri formalno slažu od početka njihove suradnje s očekivanjima i standardima vezanima za čestitost istraživanja, zakonima i propisima koji će se primjenjivati, zaštititi intelektualnog vlasništva suradnika i o postupcima za rješavanje sukoba i mogućih slučajeva kršenja načela znanstvenoistraživačke čestitosti.
- Svi se partneri u suradničkom istraživanju prikladno obavješćuju i savjetuju oko slanja istraživačkih rezultata za objavu.

2.7 Objavljivanje i diseminacija

- Svi su autori u potpunosti odgovorni za sadržaj publikacije, ako nije drukčije određeno.
- Svi se autori slažu s poretkom autora, prihvaćajući da se autorstvo temelji na značajnom doprinosu ustroja istraživanja, prikupljanju relevantnih podataka ili raščlambi ili interpretaciji rezultata.
- Autori osiguravaju da je njihov rad dostupan kolegama na pravodoban, otvoren, transparentan i ispravan način, osim ako je drukčije dogovoreno, te da su iskreni u komunikaciji s javnošću i u tradicionalnim i društvenim medijima.
- Autori na odgovarajući način priznaju važne radove i intelektualni doprinos drugih, uključujući suradnike, pomoćnike i novčanu potporu, a koji su utjecali na objavljeno istraživanje, te pravilno citiraju povezane radove.
- Svi autori izjavljuju sve moguće sukobe interesa i novčane ili druge oblike potpore za istraživanje ili za objavu rezultata istraživanja.
- Autori i izdavači rade popravke ili povlače rad ako je to potrebno; postupak ispravka je jasan, navedeni su razlozi te se poštuje autore koji bez odgađanja popravljaju članak nakon objave.
- Autori i izdavači smatraju da su negativni rezultati jednako valjani kao i pozitivni rezultati za objavu i diseminaciju.
- Istraživači se pridržavaju gornjih kriterija bez obzira na to objavljuju li rad u časopisu s pretplatom, časopisu otvorenog pristupa ili nekom drugom obliku objave.

2.8 Recenzija, procjena i uredništvo

- Istraživači ozbiljno shvaćaju svoju predanost znanstvenoj zajednici tako što sudjeluju u postupcima recenzije i procjene.
- Istraživački recenziraju i ocjenjuju djela za objavu, novčanu potporu, napredovanje, imenovanje ili nagradu na transparentan i opravdan način.
- Recenzenti i urednici sa sukobom interesa povlače se od sudjelovanja u odlukama o objavi, novčanoj potpori, imenovanju, napredovanju ili nagradi.
- Recenzenti poštuju povjerljivost postupka ako nema prethodne privole za otkrivanje.
- Recenzenti i urednici poštuju prava autora i prijavitelja i traže privolu za uporabu predstavljenih ideja, podataka ili interpretacija.

3. Povrede znanstvenoistraživačke čestitosti

d ključne je važnosti da istraživači ovladaju znanjem, metodama i etičkom praksom vezanom za svoje znanstveno područje. Nepridržavanje dobre istraživačke prakse povreda je profesionalne odgovornosti. Time se šteti istraživačkom postupku, narušavaju se odnosi između istraživača, potkopava povjerenje i vjerodostojnost istraživanja, trati resurse te se sudionici istraživanja, korisnici, društvo ili okoliš izlažu nepotrebnoj šteti.

3.1. Znanstveno nepoštenje i drugi neprihvatljivi postupci

Znanstveno nepoštenje tradicionalno se određuje kao izmišljanje, krivotvorenje ili plagiranje (engl. FFP – *fabrication, falsification, plagiarism*) u predlaganju, provođenju ili recenziranju istraživanja ili u objavljivanju istraživačkih rezultata:

- **Izmišljanje** rezultata i bilježenje izmišljenih rezultata kao da su stvarni.
- **Krivotvorenje** je manipuliranje istraživačkih materijala, opreme ili postupaka ili neopravdano mijenjanje, ispuštanje ili prikrivanje podataka ili rezultata.
- **Plagiranje** je korištenje rada i ideja drugih ljudi bez primjerenog citiranja originalnog izvora, čime se krše prava originalnih autora na svoja intelektualna djela.

Tri oblika povrede znanstvenoistraživačke čestitosti smatraju se osobito ozbiljnima jer iskrivljuju istraživačke podatke. Postoje i druge povrede dobre istraživačke prakse koje oštećuju integritet znanstvenog postupka ili znanstvenika. Osim izravnih povreda dobre istraživačke prakse izloženih u ovom Kodeksu, primjeri drugih neprihvatljivih djelovanja uključuju, ali nisu ograničeni na:

- manipuliranje autorstvom ili umanjivanje uloge drugih istraživača u publikacijama
- ponovno publiciranje značajnih dijelova vlastitih ranijih publikacija, uključujući prijevode, bez pravilnog citiranja ili upućivanja na original („samoplagiranje“)
- selektivno citiranje kako bi se potkrijepilo vlastite rezultate ili udovoljilo urednicima, recenzentima ili kolegama
- uskraćivanje (zadržavanje) rezultata istraživanja
- dopuštanje ulagačima/sponzorima da ugroze neovisnost u istraživačkom postupku ili objavljivanje rezultata na način koji uvodi ili pospješuje pristranost (engl. *bias*).
- nepotrebno proširivanje literaturnih izvora istraživanja
- optuživanje istraživača za nečestitost ili druge prijestupe na zlonamjeren način
- lažno prikazivanje istraživačkih dostignuća
- preuveličavanje važnosti i primjenjivosti otkrića
- odugovlačenje ili neprimjerenom ometanje rada ostalih istraživača
- korištenje položaja moći kako bi se podupiralo kršenje znanstvenoistraživačke čestitosti
- zanemarivanje mogućeg kršenja znanstvenoistraživačke čestitosti od strane drugih ili prikrivanje neprikladnih odgovora na znanstveno nepoštenje ili druge institucijske prekršaje
- pokretanje ili podupiranje časopisa koji umanjuju kvalitetu kontrole istraživanja („predatorski časopisi“).

U svom najozbiljnijem obliku, znanstveno nepoštenje podložno je kažnjavanju, ali najmanje što se može učiniti jest uložiti trud kako bi se spriječile nepoštene prakse te ih se obeshrabrilo i zaustavilo kroz obrazovanje, nadgledanje i mentoriranje, te kroz razvoj pozitivnog i poticajnog istraživačkog okružja.

3.2. Postupanje prema prekršajima i optužbama za znanstveno nepoštenje u istraživanju

Nacionalne i institucijske smjernice propisuju različite načine postupanja u slučajevima kršenja dobre istraživačke prakse u različitim državama. U interesu je društva i istraživačke zajednice da se prekršaji uvijek rješavaju na dosljedan i transparentan način. Sljedeća načela trebala bi biti ugrađena u svaku istragu.

Čestitost

- Istrage su poštene, sveobuhvatne i svrhovite, bez ugrožavanja svoje točnosti, objektivnosti i temeljitosti.
- Osobe uključene u postupak izvještavaju o bilo kojem sukobu interesa koji može proizaći tijekom istrage.
- Poduzete su mjere koje osiguravaju da se istrage provode dok se ne donese zaključak.
- Postupci se provode povjerljivo kako bi se zaštitili oni koji su uključeni u istragu.
- Ustanove štite prava „zviždača“ tijekom istraga i osiguravaju da im karijera nije ugrožena.
- Opći postupci za rad na prekršajima dobre istraživačke prakse su javno dostupni kako bi se osigurala njihova transparentnost i ujednačenost.

Poštenje

- Istrage se provode prema pravilima postupka i pošteno prema svim uključenima.
- Osobi koja je optužena za neprihvatljiva istraživačka ponašanja prikazani su svi detalji optužbi i omogućen joj je pošten način za odgovaranje na optužbe i davanje dokaza.
- Protiv osoba za koje su optužbe potvrđene poduzimaju se radnje koje moraju biti sukladne težini prekršaja.
- Za istraživače koji su oslobođeni optužbi poduzimaju se prikladne radnje za njihovu rehabilitaciju.
- Svatko tko je optužen za neprihvatljiva istraživačka ponašanja smatra se nevinim dok se ne dokaže suprotno.

Dodatak 1: Dodatni izvori

All European Academies (2013). "Ethics Education in Science". Statement by the Permanent Working Group on Science and Ethics.

www.allea.org/wp-content/uploads/2015/07/Statement_Ethics_Edu_web_final_2013_10_10.pdf
[Accessed 15/01/2017]

AllTrials: Trials Registration and Reporting Platform.

<http://www.alltrials.net/find-out-more/> [Accessed 14/03/2017]

American Association for the Advancement of Science (2017). The Brussels Declaration: Ethics and Principles for Science & Society Policy-Making.

<http://www.sci-com.eu/main/docs/Brussels-Declaration.pdf?58b6e4b4> [Accessed 14/03/2017]

Committee on Publication Ethics COPE. Guidelines.

<http://publicationethics.org/resources/guidelines> [Accessed 15/01/2017]

Data Citation Synthesis Group, Martone M. (ed.) (2014). Joint Declaration of Data Citation Principles. San Diego, CA: FORCE11.

<https://www.force11.org/group/joint-declaration-data-citation-principles-final> [Accessed 15/01/2017]

EQUATOR Network: Reporting Guidelines to enhance the quality and transparency of health research.

<https://www.equator-network.org/> [Accessed 13/03/2017]

EURODAT. Collaborative Data Infrastructure: Guidelines on data management.

<https://eudat.eu/data-management> [Accessed 15/01/2017]

InterAcademy Partnership (2016). "Doing Global Science: A Guide to Responsible Conduct in the Global Research Enterprise". Princeton University Press.

<http://interacademycouncil.net/24026/29429.aspx> [Accessed 15/01/2017]

International Committee of Medical Journal Editors. Defining the Role of Authors and Contributors.

<http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/definingtherole-of-authors-and-contributors.html> [Accessed 15/01/2017]

Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) and Global Science Forum (2007). Best Practices for Ensuring Scientific Integrity and Preventing Misconduct.

<https://www.oecd.org/sti/sci-tech/40188303.pdf> [Accessed 15/01/2017]

Research Data Alliance RDA (2016). RDA/WDS Publishing Data Workflows WG Recommendations.

<http://dx.doi.org/10.15497/RDA00004> [Accessed 15/01/2017]

Research Data Alliance RDA (2016). Data Description Registry Interoperability WG Recommendations.

<http://dx.doi.org/10.15497/RDA00003> [Accessed 15/01/2017]

UK Academy of Medical Sciences (2015). Perspective on 'Conflict of Interest'.

<https://acmedsci.ac.uk/file-download/41514-572ca1ddd6cca.pdf> [Accessed 13/03/2017]

Wilkinson MD et al. (2016). The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship, Scientific Data 3:160018 doi: 10.1038/sdata.2016.18

<http://www.nature.com/articles/sdata201618> [Accessed 15/01/2017]

World Conference on Research Integrity WCRI (2013). Montreal Statement on Research Integrity in Cross-Boundary Research Collaborations.

<http://www.researchintegrity.org/Statements/Montreal%20Statement%20English.pdf> [Accessed 05/01/2017]

World Conference on Research Integrity WCRI (2010). Singapore Statement on Research Integrity.

www.singaporestatement.org/statement.html [Accessed 15/01/2017]

Dodatak 2: Postupak revizije Kodeksa i popis dionika

Revizijski postupak

Ovaj se dokument temelji na Europskom kodeksu znanstvenoistraživačke čestitosti (engl. *The European Code of Conduct for Research Integrity*) kojeg su 2011. usvojile Udruženje Europskih akademija znanosti i umjetnosti (engl. *All European Academies*, ALLEA) i Europska zaklada za znanost (engl. *European Science Foundation*, ESF). Kodeks je živi dokument koji će se, prema potrebi, revidirati svakih tri do pet godina, kako bi se uzela u obzir aktualna pitanja, tako da dokument kontinuirano služi istraživačkoj zajednici u postavljanju okvira za dobru istraživačku praksu.

Trenutna verzija Kodeksa motivirana je novostima vezanima za, među ostalim, financiranje znanosti i regulatorne promjene u Europi; odgovornosti ustanova; znanstvenu komunikaciju; postupke recenzije; objavu radova s otvorenim pristupom (engl. *open access publishing*); uporabu repozitorija te korištenje društvenih medija i uključivanje građana u istraživanja. Izradu nove verzije Kodeksa potakla je Stalna radna skupina ALLEA-e za znanost i etiku; nova je verzija uključila opsežno savjetovanje među glavnim dionicima europskog istraživanja, i u privatnom i u javnom sektoru, kako bi se osigurala podrška i osjećaj pripadnosti.

Popis dionika

Multilateralne dioničke organizacije koje su dale pisanu povratnu informaciju* i/ili sudjelovale u savjetničkom sastanku dionika u Briselu, studeni 2016⁺:

- BusinessEurope^{**}
- Centre for European Policy Studies (CEPS)*
- Committee on Publication Ethics (COPE)^{**}
- Conference on European Schools for Advanced Engineering Education and Research (CESAER)^{**}
- DIGITALEUROPE^{**}
- EU-LIFE^{**}
- European Association of the Molecular and Chemical Sciences (EUCHEMS)^{**}
- European Association of Research and Technology Organisations (EARTO)^{**}
- European Citizen Science Association (ECSA)*
- European Commission^{*+}
- European Group on Ethics in Science and Technologies (EGE)*
- European Network of Research Integrity Offices (ENRIO)^{**}
- European University Association (EUA)^{**}
- Euroscience^{**}
- FoodDrinkEurope^{**}
- Global Young Academy (GYA)^{**}
- League of European Research Universities (LERU)^{**}
- Open Access Infrastructure for Research in Europe (OpenAIRE)^{**}
- Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA)⁺
- Sense about Science*
- Science Europe^{**}
- Young European Associated Researchers (YEAR)^{**}
- Young European Research Universities Network (YERUN)^{**}

Dodatak 3: Stalna radna skupina ALLEA-e za znanost i etiku

Stalna radna skupina ALLEA-e za znanost i etiku (engl. *ALLEA Permanent Working Group on Science and Ethics*, PWGSE) zadužena je za brojne unutarnje (unutar znanstvene zajednice) i vanjske (odnosi između znanosti i društva) teme. Budući da su etička pitanja ključan dio konsolidacije ujedinjene Europe, i osnivanja ALLEA-e, radna skupina PWGSE je utemeljena kako bi okupila stručnjake iz akademija diljem Europe i omogućila im platformu za kontinuiranu raspravu o istraživačkoj etici i znanstvenoistraživačkoj čestitosti.

PWGSE je u novije vrijeme proširila svoje kapacitete i aktivnosti kako bi na odgovarajući način ispunila svoju misiju kolektivnog razmatranja tema kao što su istraživačka etika, obrazovanje o etici u okviru obuke istraživača, etike savjetovanja o znanstvenim politikama, povjerenja u znanost, znanstvenog nepoštenja i plagiranja, među ostalim.

Druge teme, o kojima se razgovaralo u novije vrijeme, uključuju dvojnup uporabu ishoda istraživanja, etičke aspekte rizika, znanost i ljudska prava, podršku visokom obrazovanju i znanosti u Palestini, istraživanja na embrijima čovjeka, sintetsku biologiju, nanotehnologije itd.

Nadalje, Skupina daje stručne savjete za projekt Europske mreže za istraživačku etiku i znanstvenoistraživačku čestitost (engl. *European Network of Research Ethics and Research Integrity*, ENERI) koji financira Obzor 2020, a cilj je projekta edukacija stručnjaka po pitanjima etike i harmonizacija infrastrukture za znanstvenoistraživačku čestitost diljem Europe.

PWGSE se redovito sastaje, a organizira i tematske sastanke u proširenom sastavu, obično u suradnji s drugim relevantnim organizacijama kao što su Europska komisija, Europska zaklada za znanost (ESF), Međunarodni savjet za znanost (engl. *International Council for Science*, ICSU) i UNESCO, među ostalim. Članovi su Skupine svoju opsežnu mrežu stručnjaka i ustanova uključili u proces izmjena i dopuna Europskog kodeksa znanstvenoistraživačke čestitosti.

Članovi Stalne radne skupine ALLEA-e za znanost i etiku

Göran Hermerén (Predsjednik) – Kraljevska švedska akademija literature, povijesti i antike

Maura Hiney – Kraljevska irska akademija, predsjednica Skupine za izradu Kodeksa

László Fésüs – Mađarska akademija znanosti, Skupina za izradu Kodeksa

Roger Pfister – Švicarska akademija umjetnosti i znanosti, Skupina za izradu Kodeksa

Els Van Damme – Kraljevska akademija znanosti, literature i umjetnosti Belgije, Skupina za izradu Kodeksa

Martin van Hees – Kraljevska nizozemska akademija umjetnosti i znanosti, Skupina za izradu Kodeksa

Krista Varantola – Savjet finskih akademija, Skupina za izradu Kodeksa

Anna Benaki – Atenska akademija (Grčka)

Anne Fagot-Largeault – Akademija znanosti (Francuska)

Ludger Honnefelder – Uduga njemačkih akademija znanosti i humanistike

Bertil Emrah Oder – Bilim Akademisi (Znanstvena akademija, Turska)

Martyn Pickersgill – Kraljevsko društvo Edinburgha (Ujedinjeno kraljevstvo)

Pere Puigdomenech – Kraljevska akademija znanosti i umjetnosti Barcelone / Institut za katalonske studije (Španjolska)

Kirsti Strøm Bull – Norveška akademija znanosti i literature

Zbigniew Szawarski – Poljska akademija znanosti

Raivo Uibo – Estonska akademija znanosti.

Podrška Stalnoj skupini i Skupini za izradu Kodeksa: Robert Vogt (Tajništvo ALLEA-e)

ALLEA, Europska federacija akademija znanosti i umjetnosti, utemeljena je 1994. i danas okuplja 59 akademija u više od 40 zemalja u području Vijeća Europe. Akademije članice rade kao učena društva, društva za strateška promišljanja i znanstvene ustanove. One su samoregulirajuće zajednice predvodnika učenog propitivanja u svim područjima prirodnih i društvenih znanosti i umjetnosti. ALLEA stoga omogućuje pristup neusporedivom ljudskom izvoru intelektualne izvrsnosti, iskustva i stručnosti.

Neovisna o političkim, komercijalnim i ideološkim interesima, ALLEA-ina radna politika nastoji pridonijeti napretku okvirnih uvjeta u kojima se znanost i učenost mogu isticati. Zajedno sa svojim akademijama članicama, ALLEA se može baviti punim rasponom pitanja struktura i politika koje su pred Europom u znanosti, istraživanju i inovacijama. Na tom se zadatku vodi zajedničkim razumijevanjem Europe povezane povijesnim, društvenim i političkim čimbenicima, kao i znanstvenim i ekonomskim razlozima.

www.allea.org

Akademije članice

Albanija: Akademia e Shkencave e Shqipërisë; **Armenija:** գիտությունների ազգային ակադեմիա; **Austrija:** Österreichische Akademie der Wissenschaften; **Bjelarus:** Нацыянальная акадэмія навук Беларусі; **Belgija:** Academie Royale des Sciences des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique; Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten; Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde; Academie Royale de langue et de littérature françaises de Belgique; **Bosna i Hercegovina:** Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine; **Bugarska:** Българска академия на науките; **Hrvatska:** Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti; **Crna Gora:** Crnogorska akademija nauka i umjetnosti; **Češka Republika:** Akademie věd České republiky; Učená společnost České republiky; **Danska:** Kongelige Danske Videnskabernes Selskab; Estonia: Eesti Teaduste Akadeemia; **Finska:** Tiedeakatemiain neuvottelukunta; **Francuska:** Académie des Sciences – Institut de France; Académie des Inscriptions et Belles-Lettres; **Gruzija:** საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია; **Njemačka:** Leopoldina - Nationale Akademie der Wissenschaften; Union der deutschen Akademien der Wissenschaften; Akademie der Wissenschaften in Göttingen, Akademie der Wissenschaften und der Literatur Mainz, Bayerische Akademie der Wissenschaften, Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, Akademie der Wissenschaften in Hamburg, Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Nordrhein-Westfälische Akademie der Wissenschaften und der Künste, Sächsische Akademie der Wissenschaften zu Leipzig (Associate Members); Greece: Ακαδημία Αθηνών; **Mađarska:** Magyar Tudományos Akadémia; **Irska:** The Royal Irish Academy - Acadamh Ríoga na hÉireann; **Izrael:** מועדון המדע וההיסטוריה; **Italija:** Accademia Nazionale dei Lincei; Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti; Accademia delle Scienze di Torino; **Kosovo:** Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës; **Latvija:** Latvijas Zinātņu akadēmija; **Litva:** Lietuvos mokslų akademijos; **Moldova:** Academia de Științe a Moldovei; **Nizozemska:** Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen; **Norveška:** Det Norske Videnskaps-Akademi; Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab; **Poljska:** Polska Akademia Umiejętności; Polska Akademia Nauk; **Portugal:** Academia das Ciências de Lisboa; Romania: Academia Română; **Rusija:** Российская академия наук (Associate Member); Serbia: Srpska Akademija Nauka i Umetnosti; **Slovačka:** Slovenská Akadémia Vied; **Sjeverna Makedonija:** Македонска Академија на Науките и Уметностите; **Slovenija:** Slovenska akademija znanosti in umetnosti; **Španjolska:** Real Academia de Ciencias Morales y Políticas; Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales (Associate Member); Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona; Institut d'Estudis Catalans; **Švedska:** Kungl. Vetenskapsakademien; Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien; **Švicarska:** Akademien der Wissenschaften Schweiz; **Turska:** Türkiye Bilimler Akademisi; Bilim Akademisi (Associate Member); **Ukrajina:** Національна академія наук України; **Ujedinjeno kraljevstvo:** The British Academy; The Learned Society of Wales; The Royal Society; The Royal Society of Edinburgh